

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1921 kl. 1 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående lagstiftning till tryggande åt åbo å under bruk
skatteköpt hemman av avverkningsrätten till hemmanets
skog.*

Närvarande: herrar von Sydow, Carl E. Svensson*, Hult*, Tjällgren, Boberg, Arvid Erikson*, Julin, Lundberg*, Magnusson i Kalmar, Karlsson i Gasabäck*, Hagman, Magnusson i Skövde, Hage, Carlsson i Solberga, Falk och Persson i Trången.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 120, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Granath*, med instämmande i motionen av herrar *Olson* i Gävle, *Högström* och *Sävström*, föreslagit, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att i ett blivande lagförslag angående åborätt till under bruk skatteköpta hemman sådana bestämmelser måtte inarbetas, som tryggade avverkningsrätten av hemmanets skog åt den, som innehade hemmanet med stadgad åborätt.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för berörda förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver begärt yttrande av jordkommissionen. Det yttrande, som kommissionen i anledning härav avgivit, finnes fogat såsom bilaga vid detta utlåtande.

Förevarande tvistiga spörsmål har av åborättskommittén varit föremål för en vidlyftig rättshistorisk utredning. På grund av berörda utredning har kommittén kommit till den uppfattning, att åbos rätt till skogen avser allenast

Utskottet.

husbehov. Kommittén har emellertid därvid framhållit, att gent emot denna uppfattning kunde åberopas Kungl. Maj:ts dom den 27 augusti 1897 angående hemmanet Torpet under Skisshytte bruk (N. J. A. 1897: 399), som till synes medgåve åbon en viss rätt till skogsfångst för avsalu. Åborättskommitténs betänkanden och förslag hava emellertid blivit av Kungl. Maj:t överlämnade till jordkommissionen. Kommissionen har dock ännu icke tagit ståndpunkt till frågan. Enligt det yttrande, som kommissionen avgivit till utskottet, anser kommissionens majoritet, att med uttalande i saken bör anstå till dess två hos Svea hovrätt anhängiga mål angående denna fråga blivit slutligen avgjorda. Med ifrågavarande mål torde kommissionen avse dels ett besvärsmål angående ansvar för olovlig avverkning å ett under Strömbacka bruk skatteköpt hemman, dels ett vädjat mål angående ett under Åkers styckebruk skatteköpt hemman. Enligt vad utskottet inhämtat äro ifrågavarande mål nu föredragna inför hovrätten, men utslag resp. dom ännu ej expedierade.

Då frågan om åbos rätt till skogen sålunda är föremål för utredning inom jordkommissionen, samt det synes utskottet i hög grad olämpligt, om riksdagen, såsom motionären föreslagit, skulle under det utredningen pågår göra ett förhandsuttalande om i vilken riktning kommissionens på utredningen grundade förslag borde gå, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 april 1921.

På andra lagutskottets vägnar:

HJALMAR VON SYDOW.

Reservation:

av herrar *Magnusson* i Kalmar och *Hage*.

Jordkommissionen.

Bilaga I.

Till Riksdagens andra lagutskott.

Genom skrivelse den 25 februari 1921 har Kungl. Maj:t anbefallt Jordkommissionen att till utskottet avgiva utlåtande över vissa till utskottet remitterade mo-

tioner, bland dem *motionen nr 120 i andra kammaren* av hr Granath om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning till tryggande åt åbo å under bruk skatteköpt hemman av avverkningsrätten till hemmanets skog.

Kommissionen får i anledning härav meddela, att åborättskommitténs betänkanden och förslag blivit av Kungl. Maj:t överlämnade till kommissionen för att tagas i övervägande vid fullgörandet av det kommissionen lämnade uppdrag, samt att kommissionen ännu icke till behandling förehåft de lagstiftningsfrågor, som beröras i åborättskommitténs förslag. Såsom av sagda kommittés betänkanden (avdelning I p. 29 och 30, 47—55 och 59—64, avdelning IV p. 31—37 samt bilagan till betänkandena p. 217—230) framgår, är frågan, huruvida och under vilka villkor åbo på skatteköpt brukshemman har rättighet att å hemmanets skog avverka för avsalu, föremål för delade meningar. Under Svea hovrätts prövning ligga för närvarande två mål angående denna fråga, vilka kunna förväntas bliva inom den närmaste tiden avgjorda. Det synes därför kommissionen, som borde med uttalande i saken anstå, till dess berörda mål blivit slutligen avgjorda.

Utdrag ur kommissionens protokoll, utvisande inom kommissionen uttalad skiljaktig mening, bifogas.

Stockholm den 22 mars 1921.

På Jordkommissionens vägnar:

J. HANSSON.

Seve Ekberg.

Bilaga II.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med jordkommissionen den 10 mars 1921.

Närvarande: Herrar Hansson, ordförande, Ehrenborg, Ingeström, Jansson, Johansson, Lindhagen, Olsson, Pettersson och Wohlin.

§ 3.

Diskuterades motionen nr 120 innevarande år i andra kammaren av hr Granath om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstiftning till tryggande åt åbo å under bruk skatteköpt hemman av avverkningsrätten till hemmanets skog, över vilken motion jordkommissionen genom Kungl. Maj:ts skrivelse den 25 februari 1921 — omförmäld un-

der § 3 i protokollet för den 3 mars 1921 — anbefallts att till riksdagens andra lagutskott avgiva utlåtande.

Härefter beslöts skrivelse (se registratur).

Herr Lindhagen var skiljaktig och anförde:

”Den ifrågavarande för åborna synnerligen viktiga fråga, för vars lösning åborna under långa tider ej lyckats påkalla någon tillräcklig uppmärksamhet från statsmaktens sida, bör någon gång på allvar upptagas till prövning. Därvid måste även övervägas sakens reglerande genom ny och tydlig lag, i den mån de gamla oklara, förvittrade författningarne ej lämna tillräckligt stöd för upprätthållande av kronans ursprungliga avsikter med dessa donationer samt förverkligandet av vad billighet och en god samhällsordning under nuvarande förhållanden bjuda. I en sådan angelägenhet är det av största betydelse, att framför allt riksdagen med sin opinion stöder kravet på en sådan prövning och även jordkommissionens arbete i ämnet skulle därigenom vinna i styrka. Det synes mig därför böra förordas, att riksdagen avlåter en skrivelse i motionens syfte.”

Som ovan.

In fidem:
Seve Ekberg.

Justerat den 18/3 1921.

J. Hansson.

Rätt utdraget betygar

Ex officio:

SEVE EKBERG.
